

۳ فلسفه اصول و روش شناسی اندیشه
دین شناخت پیشرفت

۴ جهان دینی، جهان جدید

۵ اقتدار توسعه ای علوم انسانی تا
علوم انسانی دین شناخت

۶ علم زنده در نظام ملی تولید علم

۹ سند الگوی پایه پیشرفت

۱۱ قرارداد ملی پیشرفت

خبرنامه داخلی
مرکز تحقیقات استراتژیک توسعه (رشد)
سال هفتم، شماره اول، فروردین ۱۳۹۸

به نام خداوندگار حکمت تغییر

پیش حکایت

مرکز تحقیقات استراتژیک توسعه (رشد) نهاد پیش آهنگ اندیشه ای و نظریه پردازی پیشرفت راهبردی است. وزارت علوم تحقیقات و فناوری، اتحادیه مراکز تحقیقاتی غیردولتی و جشنواره های بین المللی چنان جشنواره فارابی جشنواره های هفته پژوهش و یا کتاب سال بر این رتبه داری این نهاد پژوهشی تأکید ورزیده اند. دست آوردهای دانشی این نهاد پژوهشی در مجله خبری موسسه با نام حکایت نظر در دسترس اهل نقد و نظر است.

ساختار این نشریه دارای شاکله زیر است:

۱- پردازش مبانی پارادایمی و نظری اندیشه پیشرفت؛

۲- پردازش حیث استنادی اندیشه مرجع به متن نص (قرآن کریم و سنت اوصیایی)؛

۳- فرآوری الگوی اخلاق و سبک زندگی (حیث زیستمانی اندیشه و نظریه پیشنهادی پیشرفت)؛

۴- فرآوری ساحت حقوقی و فقهی نظریه پیشنهادی پیشرفت (فقه نظام پیشرفت)؛

۵- فرآوری جریان اندیشه ای سطوح یاد شده در سازوکار علوم انسانی مبنای الگوی پیشرفت؛

۶- سامان دهی الگوی عمل توسعه ای آینده نگار راهبردی بر بنیان سامان دانشی سطوح فرآورنده علم؛

۷- جهت دهی کلیت الگوی پیشرفت از ساحت نظر تا عمل در ضمن گفتمان در تجربه پیشنهادی هنری.

محتوای تحلیلی این شاکله محصول پروژه های پژوهشی، کارگاه های علمی، نشست های تخصصی، گفتگوهای علمی، کرسی های نظریه پردازی، مصاحبه و یا آثار محصول تجربه هنری است.

هر شماره این نشریه برشی از الگوی راهبردی تحول پیشنهادی این نهاد پژوهشی است.

دبیر علمی

پردازش مبانی پارادایمی و نظری اندیشه پیشرفت

دبیر علمی: احمد آجوچیان

روش‌شناسی
فرااندیشه و دانش
جامع نظام‌شناسی -
نظام‌ساز پیشرفت

الگو را پشتیبانی می‌کند و روش‌شناسی آینده‌نگاری راهبردی، راهبرنده بسامانی سطح نظام‌ساز اندیشه دین‌شناخت پیشرفت و تفقه در دین است.

سند الگوی پایه پیشرفت در قرائت پیشنهادی مرکز تحقیقات استراتژیک توسعه (رشد) ویرایش اول خویش را یافته و به عرصه نظر آمده است. گام بسط الگوی تفصیلی پیشرفت یا الگوی راهبری تحول رسیده است و می‌تواند در فصل رویکرد، اسناد برنامه‌ای و اسناد عرصه‌ای، توسعه یابد. فصل «نظام‌سازی فرااندیشه و دانش جامع دین‌شناخت: تفقه در دین» اینک و در این گام تفصیلی است. اکنون و به تدریج می‌توان مرز تفاوت سند پیشنهادی یادشده را با سند پیشنهادی مرکز الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت در روش‌شناسی مرجع آن دریافت و تفصیل این وجوه فارق را در دومین گام از وجه نظر روش‌شناسی، مرجع تحلیل تفصیلی تری داشت.

ماهیت معرفت‌شناخت اندیشه و نظریه پیشرفت، اقتضاء روش‌شناسی مرجعی را دارد که ساحت بسط سند الگوی پایه پیشرفت در گام آغازین و الگوی تفصیلی پیشرفت (الگوی راهبری تحول) را نیز به دست می‌دهد. اینک و در این مرحله، گذار از بسط روش‌مند الگوی اجمالی به الگوی تفصیلی پیشرفت است که به ناگزیر از مجرای توسعه سطوح نظام‌شناسی تا نظام‌سازی پیشرفت‌شناخت و تحقیق و توسعه‌ای ملی، به گذار از نظریه و نظام ولایت فقیه به نظریه و نظام ولایت فقه در دین می‌انجامد. بازخوانی دو سوپه دو مقوله فقه و ولایت نه فقط ضرورتی معرفت‌شناخت بلکه ضرورتی تاریخی است و به اقتضاء بلوغ نظریه و نظام جمهوری اسلامی در میان می‌آید. روش‌شناسی توسعه آن سند مرجع در

“فرااندیشه دین‌شناخت پیشرفت در مقتضیات پایدار جامعه ایرانی در فرآوری تحقیق و توسعه‌ای خویش در گرایش اسنادی، سند الگوی پایه پیشرفت اسلامی - ایرانی را به دست می‌دهد. پس از سامان کلان سند الگو، اکنون می‌توان به بسط آن تا الگوی راهبری تحول چه در ساحت رویکردها و چه در ساحت اسناد برنامه‌ای و عرصه‌ای همت گماشت که به ناگزیر در اختیار داشتن روش‌شناسی بسط آن ضروری می‌نماید.”

فرااندیشه دین‌شناخت پیشرفت در مقتضیات پایدار جامعه ایرانی در فرآوری تحقیق و توسعه‌ای خویش در گرایش اسنادی، سند الگوی پایه پیشرفت اسلامی - ایرانی را به دست می‌دهد. پس از سامان کلان سند الگو، اکنون می‌توان به بسط آن تا الگوی راهبری تحول چه در ساحت رویکردها و چه در ساحت اسناد برنامه‌ای و عرصه‌ای همت گماشت که به ناگزیر در اختیار داشتن روش‌شناسی بسط آن ضروری می‌نماید.

روش‌شناسی فرااندیشه و دانش جامع نظام‌شناسی و نظام‌سازی پیشرفت، به مثابه ساحت روش‌شناسی تبدیل سند الگوی پایه پیشرفت به الگوی تفصیلی راهبری تحول کدام است؟ فرضیه مرجع در ساختی دو لایه‌ای، در گذار از مسئله‌شناسی پیشرفت به پردازش مبانی معرفت‌شناخت پیشرفت، روش‌شناسی مرجع را ناظر به سند الگوی پایه پیشرفت، بازخوانی و به کار می‌بندد.

۱- دو گام پایه در شناخت الگوی برگیری روش‌های شناخت و به این قرار برآمدن رویکرد خاص روش‌شناختی به توسعه سند الگو، یکی تحلیل ماهیت معرفت‌شناخت و سازوکاری فرااندیشه مرجع نظام و دیگری بازخوانی پیاز پژوهش فرآورنده روش‌شناسی توسعه سند الگو است؛

۲- ماهیت استنتاجی، استنادی و سپس کاربردی هماهنگ روش‌های لازم برای پردازش تفصیلی الگوی راهبری تحول در دو ساحت نظام‌شناسی رشد‌شناخت و نظام‌سازی توسعه‌ای، اقتضاء سه دسته منطق و به این قرار سه دسته روش‌شناسی را دارد: منظومه منطق‌های مبنای نظریه‌پردازی پیشرفت، حیث استنتاجی و منظومه منطق‌های درون‌زای نظام‌شناسی، حیث استنادی و منظومه خرده‌روش‌های کاربردی، حیث کارآمدی پژوهش توسعه‌ای سند

ذیل این ساختار دو وجهی رویکردی و مناسباتی چیست؟ روش‌شناسی یادشده، روش‌شناسی از سطح نظام‌شناسی تا نظام‌سازی است. نهاد تولید علم در این چشم‌انداز، نهاد برآورنده نظام دانایی منجر به تحول درون‌زای ساخت اجتماعی قلمداد می‌شود.

پردازش روش‌شناسی مرجع الگوی پیشرفت سابقه تفصیلی چندانی ندارد، اما می‌توان رگه‌های پشتیبان آن را در

حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر محمدعلی میرزایی و احمد آکوچکیان هستند.

باری فصل گذار از تئولوژی تاریخی سده‌های بلند پیشین و استناد الگوی روی دادگی خویش به اصل انتولوژیک آن سر رسیده است. لیکن و اما آن فهم اگزستانسیال، راه از پارادایم تا واقعیت را در پیش روی دارد؛

در روزگار ما «عقلانیت جدید کاملاً سیطره و غلبه یافته است. این عقل بالذات سکولار است و با بسط عقل مدرن، تفکر دینی به طور عام در سراسر جهان تضعیف شده است. آنچه امروزه در میان ما غالباً دین نامیده می‌شود در واقع چیزی از سنخ فرهنگ، تئولوژی، یک ابژه برای مطالعات نظری و یک ایدئولوژی برای کسب یا حفظ قدرت سیاسی است. اما دین به معنای ظهور و تجلی امر قدسی بر ذهن، احساس، اندیشه و کنش و رفتار آدمی کم تر دیده می‌شود». کتاب اول گفتگو، در سامانی چهار بخشی در حال شکل‌گیری است:

۱- تعریف دین

۲- قلمرو دین

۳- هدف دین و اندیشه مقاصدی

۴- گوهر و صدف، حقیقت و تحقق دین

صف مشفقان دین انبیا و البته دین قرآنی و دین اوصیایی، آشنای آغازگری‌های هدف‌های مستشرقان دیروز و امروز هستند؛ اما این خردورزی هم‌افزایشان، ریشه در خواهانی عزت تشیع در ساحت دین شهری معاصر و نیز ایران شهری ادعایی دارد.

“

دین چیست؟ امر دینی چگونه امر دینی است؟ اسلام چیست؟ دینی بودن امر دینی به چیست؟ اسلامیت اسلام به چیست؟ قوام اسلام به چیست؟ چه چیز امر دینی را از امر غیر دینی و امر مقدس را از امر عرفی و نامقدس جدا می‌سازد؟ چه چیز امر اسلامی را از امر غیراسلامی تمایز می‌بخشد؟ پرسش از امکان دین و امر دینی در جهان جدید و پیش از آن، از حقیقت و چرایی دین و بسیاری از موضوعات دیگر عرصه فلسفه دین و دین‌پژوهی، اندیشه‌ورزان هر دم بیشتری را در این دوره گذار پارادایمی جهان معاصر مسلمانی به خویش می‌خواند و از دیگر سو دامنه تحول گرایش‌های اندیشه‌ای و رویکردی و مناسباتی صف اندیشه‌ورزان این عرصه نیز رو به تزاید چشمگیری دارد و آمار افزونی نقطه‌های تفاوت از نقطه‌های اشتراك رقم بالاتری دارد.

”

حوزه روش‌شناسی علوم، علم اصول، حوزه معناشناسی شناختی و الگوهای نوین آینده‌نگاری پی‌جویی کرد. برخی از اهل نظر چونان شهید سیدمحمدباقر صدر نیز، به مباحثی در حوزه فلسفه اصول ورود کرده‌اند اما همچنان این عرصه از اهتمام بایسته‌ای برخوردار نبوده است و همچنان در مطالعات پیش‌معرفة شناخت ایستاده است.

دین چیست؟ امر دینی چگونه امر دینی است؟ اسلام چیست؟ دینی بودن امر دینی به چیست؟ اسلامیت اسلام به چیست؟ قوام اسلام به چیست؟ چه چیز امر دینی را از امر غیر دینی و امر مقدس را از امر عرفی و نامقدس جدا می‌سازد؟ چه چیز امر اسلامی را از امر غیراسلامی تمایز می‌بخشد؟ پرسش از امکان دین و امر دینی در جهان جدید و پیش از آن، از حقیقت و چرایی دین و بسیاری از موضوعات دیگر عرصه فلسفه دین و دین‌پژوهی، اندیشه‌ورزان هر دم بیشتری را در این دوره گذار پارادایمی جهان معاصر مسلمانی به خویش می‌خواند و از دیگر سو دامنه تحول گرایش‌های اندیشه‌ای و رویکردی و مناسباتی صف اندیشه‌ورزان این عرصه نیز رو به تزاید چشمگیری دارد و آمار افزونی نقطه‌های تفاوت از نقطه‌های اشتراك رقم بالاتری دارد. در این میان هندسه‌بخشی به نظام مسائل، به منظور در آوردن آن منظومه به ساحت هم‌اندیشی کارآمد و تکاپو و خردورزی هم‌افزای اهل نظر می‌تواند نقطه عطف این دوره معاصر را در یک جنبش پارادایمی و نظریه‌ای، خاستگاه دین‌ورزی جامع از نقطه بلوغ زیستمانی تا منطق حکمرانی عادلانه و بهره‌وری قرارداد ملی اجتماعی توسعه و عزت اهل دین و دین انبیا باشد.

جمع هم‌اندیش همدل، مشفقان حضور تدبیری دین قرآنی - اوصیایی، گفتگوی تازه‌ای را در موضوع جهان دین و جهان جدید، سامان داده‌اند و برآند تا گام‌های بازخوانی پارادایمی و نظریه‌ای امکان زیست دین دارانه در جهان جدید را به معرض هم‌اندیشی روش‌مند بیاروند تا بر این بنیان بتوان ویرایش کارگشایی را برای تحقق این خواهانی بلند، پیش‌روی مخاطب معاصر گذاشت. نیک‌دلان همراه در این همت‌ورزی ارجمند، استادان بزرگوار حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر حمیدرضا

شریعت‌مداری، حجت‌الاسلام والمسلمین

دکتر مهاباد صادق‌نیا، دکتر محمد

مرادی، حجت‌الاسلام والمسلمین

دکتر سید حسن مصطفوی،

جهان دینی جهان جدید

جمع هم‌اندیش همدل، مشفقان حضور تدبیری دین قرآنی - اوصیایی، گفتگوی تازه‌ای را در موضوع جهان دین و جهان جدید، سامان داده‌اند و برآنند تا گام‌های بازخوانی پارادایمی و نظریه‌ای امکان زیست دین دارانه در جهان جدید را به معرض هم‌اندیشی روش‌مند بیاروند تا بر این بنیان بتوان ویرایش کارگشایی را برای تحقق این خواهانی بلند، پیش‌روی مخاطب معاصر گذاشت. نیک‌دلان همراه در این همت‌ورزی ارجمند، استادان بزرگوار حجت‌الاسلام‌والمسلمین دکتر حمیدرضا شریعتمداری، حجت‌الاسلام‌والمسلمین دکتر مهراب صادق‌نیا، دکتر محمد مرادی، حجت‌الاسلام‌والمسلمین دکتر سید حسن مصطفوی، حجت‌الاسلام‌والمسلمین دکتر محمدعلی میرزایی و احمد آکوچکیان هستند.

باری فصل‌گذار از تئولوژی تاریخی سده‌های بلند پیشین و استناد الگوی روی‌دادگی خویش به اصل انتولوژیک آن سر رسیده است. لیکن و اما آن فهم اگزیستانسیال، راه از پارادایم تا واقعیت را در پیش روی دارد؛

در روزگار ما «عقلانیت جدید کاملاً سیطره و غلبه یافته است. این عقل بالذات سکولار است و با بسط عقل مدرن، تفکر دینی به طور عام در سراسر جهان تضعیف شده است. آنچه امروزه در میان ما غالباً دین نامیده می‌شود در واقع چیزی از سنخ فرهنگ، تئولوژی، یک ابژه برای مطالعات نظری و یک ایدئولوژی برای کسب یا حفظ قدرت سیاسی است. اما دین به معنای ظهور و تجلی امر قدسی بر ذهن، احساس، اندیشه و کنش و رفتار آدمی کم‌تر دیده می‌شود». جمع هم‌اندیشان در مدخل گفتگوی هم‌افزای خویش به سه وجه این فلسفه گفتگو عنایت دارند:

۱. از وجه یان مسأله، چیستی و چرایی مسأله دین و جهان جدید؛
۲. از وجه نظر مسأله معاصر و چیستی نص؛
۳. از وجه نظر ساختار مسأله.

گام آغازین تحلیل در پنج محور زیر به معرض نظر می‌آید:
اول: تحلیل مسأله

دوم: ضرورت رویکرد کارکردی در پاسخ به چیستی امر دینی در جهان جدید

سوم: ضرورت تعامل برای پاسخ به چه باید کرد در ح چهارم: فلسفه وجودی این حلقه اندیشه‌ای پنجم: پیشنهاد اولین فصل گفتگو کتاب اول گفتگو، در سامانی چهار بخشی در حال شکل‌گیری است:

- ۱- تعریف دین
- ۲- قلمرو دین
- ۳- هدف دین و اندیشه مقاصدی
- ۴- گوهر و صدف، حقیقت و تحقق دین

دین چیست؟ امر دینی چگونه امر دینی است؟ اسلام چیست؟ دینی بودن امر دینی به چیست؟ اسلامیت اسلام به چیست؟ قوام اسلام به چیست؟ چه چیز امر دینی را از امر غیر دینی و امر مقدس را از امر عرفی و نامقدس جدا می‌سازد؟ چه چیز امر اسلامی را از امر غیراسلامی تمایز می‌بخشد؟ پرسش از امکان دین و امر دینی در جهان جدید و پیش از آن، از حقیقت و چرایی دین و بسیاری از موضوعات دیگر عرصه فلسفه دین و دین‌پژوهی، اندیشه‌ورزان هر دم بیشتری را در این دوره گذار پارادایمی جهان معاصر مسلمانی به خویش می‌خواند و از دیگر سو دامنه تحول‌گرایش‌های اندیشه‌ای و رویکردی و مناسباتی صف اندیشه‌ورزان این عرصه نیز رو به تزاید چشمگیری دارد و آمار افزونی نقطه‌های تفاوت از نقطه‌های اشتراک رقم بالاتری دارد. در این میان هندسه‌بخشی به نظام مسائل، به منظور در آوردن آن منظومه به ساحت هم‌اندیشی کارآمد و تکاپو و خردورزی هم‌افزای اهل نظر می‌تواند نقطه عطف این دوره معاصر را در یک جنبش پارادایمی و نظریه‌ای، خاستگاه دین‌ورزی جامع از نقطه بلوغ زیستمانی تا منطق حکمرانی عادلانه و بهره‌وری قرارداد ملی اجتماعی توسعه و عزت اهل دین و دین‌انبایی باشد.

فصل ظهور آکادمیک فلسفه دین و دین‌پژوهی به تدریج عازم چرایی دین در جهان جدید و به طور خاص، چرایی دین انبایی و دین ابراهیمی در عصر مدرن و پسامدرن شده است. همچنان که ترجمه فلسفه در فلسفه دین به بینش بیرون متنی از دین به دین و بیرون و حیانی به دین، عازم بینش رفت و برگشتی درون متنی - بیرون متنی شده است و هر دو مقوله حقیقت دین و تحقق دین، داخل در اندیشه ورزی‌های دوره معاصر گردیده است. نظام‌شناسی دین اینک، بیگانه از نظام‌سازی دین‌شناخت در میان نمی‌آید و به ناگزیر، به این هر دو عرصه، خواسته یا ناخواسته اندیشیده می‌شود. دوره معاصر از این چشم‌انداز، فراخوان یک امر مغفول راهبردی عظیم است که ایده معاصر جمهوری اسلامی در جهان ایرانی، چونان جمهوری اسلامی در پاکستان و ۱ در هر اقلیم جغرافیایی دیگر، وجهی دادوستدی از نظریه و نظام یافته است و نمی‌توان بیگانه از این بینش دادوستدی از فلسفه دین به اصل نظریه اندیشید و به عنایت این نظام مدنی اهتمام ورزید. ظهور جنبش داعشیزم محصول بی پاسخی حیث نظریه‌ای دین در مدنیت معاصر است و نمایندگی از این امر مغفول می‌کند و فرجامی به جز تورم قدرت و زوال قدرت نخواهد داشت. مگر آنکه، فلسفه روشن در اصل نظریه و بنیانی نظام‌شناخت بیابد.